

De spiegels in het hoofd van architecten de vylder, vinck, taillieu

In Antwerpen openen in september twee tentoonstellingen met werk van architecten de vylder, vinck, taillieu (a dvvt). De grote overzichtstentoonstelling in deSingel verkent de terugkerende thema's in de nog prille, maar erg succesvolle gemeenschappelijke carrière van het trio. De tweede tentoonstelling, bij Galerie Valerie Traan, is apart. De architecten maken er hun debuut als de JIJ'S en presenteren installaties, objecten en ideeën onder de titel 'Inutilities'. Een interview met Jan De Vylder.

Scherpe grenzen trekken tussen disciplines zoals architectuur, interieur, design en kunst is artificieel en onproductief. In theorie zijn we het daar meestal over eens. Maar in de praktijk haalt sektarisme het nog altijd vaak op een interdisciplinaire aanpak. Designers die zich op het artistieke pad wagen, weten dat hun imago bij de designindustrie flink schade kan oplopen. Anderzijds blijven sommige vertegenwoordigers van de architectuur- of kunstwereld geneigd om zich te distantiëren van alles wat met design of interieurinrichting te maken heeft. Vermoedelijk omdat ze de eigen 'hogere' culturele status niet willen compromitteren.

In die context zou het haast verbazing kunnen wekken dat een door het VAI (Vlaams Architectuurinstituut) uitverkoren architectenpraktijk (voordien al geselecteerd voor de cover van

Het Jaarboek Architectuur en nu voor een grote tentoonstelling) objecten wil tonen in een 'designgalerie'. Maar het fijne aan a dvvt is dat je ze niet kunt verdenken van angst om het eigen blazoen te bevleken. Ze komen er graag openlijk voor uit dat ze veel inspiratie halen uit alles wat een beetje bezoedeld, onfatsoenlijk of ongepland kan lijken, m.a.w. allerlei stoorzenders en hindernissen die voor meer puristische denkers de pret bederven. Dat blijkt ook uit hun soms verraderlijke woordkeuze. Ze hanteren een merkwaardig lijstje met typische woorden die ze graag in een constructieve en creatieve betekenis gebruiken: 'stelen, kopiëren, vervalsen, inbreken, gijzelen, ruïneren, verspillen, enten'. Hun fascinatie voor het onzuivere en hybride is alvast een goed aanknopingspunt bij het universum van galeriehoudster Veerle Wenes. Ook zij heeft van tussenvormen haar specialiteit gemaakt. In haar prachtige nieuwe galerieruimte-met-tuin in het centrum van Antwerpen toont ze one-offs en limited editions van designers en kunstenaars die op het snijvlak tussen kunst en design werken. Haar gedrevenheid en enthousiasme lagen mee aan de basis van de oprichting van JIJ'S.

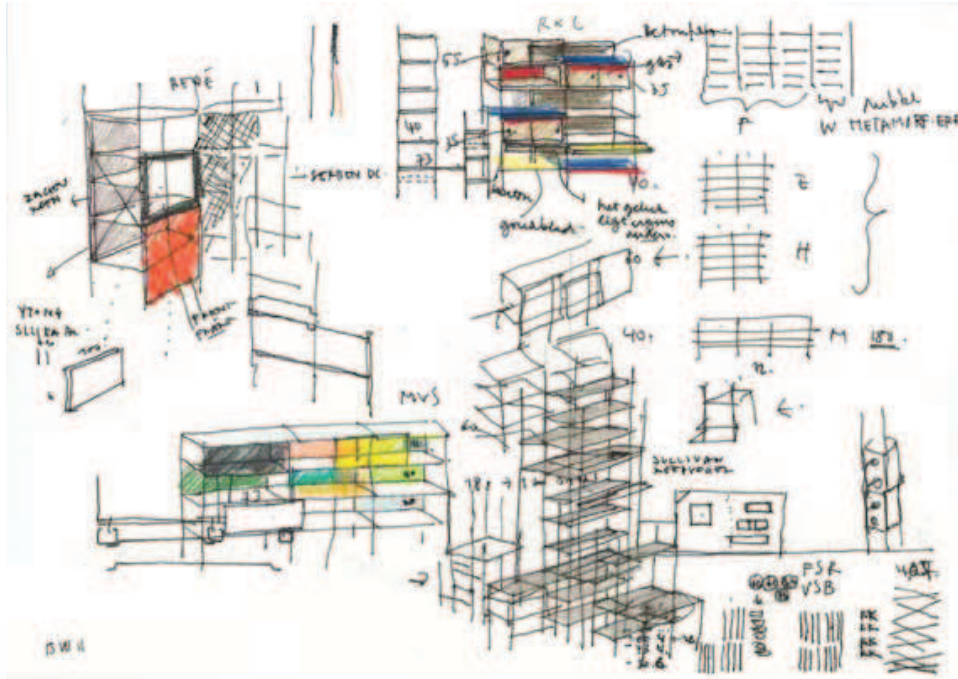
FOTO BOVEN

Potret JIJ'S - Jo (Taillieu), Jan (De Vylder), Inge (Vinck) en Serge (Vandenhove)

FOTO ONDER

Repetitieruimtes voor Les Ballets C de la B en Lod op de Bijlokesite in Gent, 2008, ontwerp Jan De Vylder en Trice Hofkens

BOVEN
Metamorf-eren van Jan De Vylder, tekening op kalk met schetsen voor de Tixit-ode

FOTO ONDER
Tafel ontwikkeld in samenwerking met Serge Vandenhove en Frank Ternier van LABT

JIJ'S stelt bij Galerie Valerie Traan tafels en kasten voor. Vanwaar de naam 'Inutilities'?

Jan De Vylder: "Toen Veerle ons benaderde, had ze de naam 'Utilities' in gedachte. Wij zelf hebben daar 'Inutilities' van gemaakt. Het gaat om een bundeling van allerlei ongevraagde, niet echt handige, onverantwoorde dingen, losse fantasieën die tussendoor ontstaan, in tijden van avond- en weekendgeluk".

Was het belangrijk om via de nieuwe naam JIJ'S een onderscheid te maken tussen jullie werk als architectenpraktijk en deze bundeling van 'onnodigheden'?

JDV: "Er is geen strikte splitsing tussen de architectuurpraktijk en JIJ'S. We presenteren met JIJ's nu bijv. een installatie met Tixit-rekken, maar die Tixit-rekken hebben we in het verleden al vaak gebruikt. Ooit zelfs als de dragende structuur voor een interieur dat we verbouwden."

Wat is dan het verschil tussen JIJ'S en a dvvt?

JDV: "In JIJ'S zijn vier spelers verenigd op gelijke voet. Aan JIJ, de initialen van Jan (De Vylder), Inge (Vinck) en Jo (Taillieu) werd de S van Serge Vandenhove toegevoegd. Serge is geen architect, maar ik had al een voortraject met hem afgelegd. Hij heeft een eigen atelier in zijn achtertuin. We hadden samen al een tafel bedacht, een dringende opdracht voor Les Ballets C de la B waarvoor we maar een week de tijd hadden. Onder de hoge tijdsdruk besloten we om het design van oma te stelen. Het werd een goedkope, handige, draagbare, demonteerbare tafel. We gebruikten banale, verlijmd multiplex maar lieten de poten draaien door een artisanale houtdraaier. Het resultaat was verrassend: de schilfineer van de multiplex had plots een mooie nervatuur zoals echt hout. Tien nieuwe versies van deze tafel zullen nu in een bijzondere setting in de galerie getoond worden. We rekenen op Serge om JIJ's in de toekomst met de nodige focus en gepassioneerde uit te bouwen. Binnen onze architectenpraktijk zijn we vooral geconcentreerd op architectuur. We hebben geen echte focus op objecten, tafels of kasten. Voor iemand zoals Maarten Van Severen was die focus een levensopgave. We bewonderen dat enorm. We kunnen onszelf daarmee niet vergelijken. Bij ons gaat het om concrete opdrachten die zich aandienen of toevallige ingevingen. Door JIJ'S op te richten, willen we zulke losse ideeën de kans geven om op een goede manier verder ontwikkeld te worden."

"Ik vind kopiëren fantastisch"

FOTO BOVEN
**Biënnale van Venetië
2010: foto van de
maquette Ordos op de
tentoonstelling People
meet in architecture, cura-
tor Kazuyo Sejima.**

FOTO ONDER
**Veeartsenpraktijk Malper-
tuus in Heusden, 2010**

Is uw kasteninstallatie Ode nu een hulde aan Maarten Van Severen?

JDV: “We bouwen een setting met onze geliefde Tixit-rekken. Deze oude, getrouwe metalen rekken bestaan intussen vijftig jaar. Je vindt ze vooral in opslagruimtes, maar ze staan ook overal op ons kantoor. Het Tixit-systeem is gewoon prachtig, heel mooi, degelijk, zorgvuldig en tot in de kleinste details juist ontworpen en gemaakt. Maar het heeft nooit een designstatus gehad. Niemand heeft het ooit in een galerie geplaatst. Wij gaan er nu mee aan de slag in een installatie die verwijst naar

onze geliefde designers: Maarten Van Severen, Ray en Charles Eames en Rene Heyvaert.”

Is dat een compliment voor de anonieme ontwerpers van Tixit of voor de grote helden uit de designgeschiedenis?

JDV: “Onze ode aan die designers is oprecht. We bewonderen hun ontwerptechnologieën en de fantastische esthetiek van hun werk. Maar als ontwerper moet je kritisch blijven. Ook bij werk dat je als een grote referentie bewondert, moet je een stukje afstand kunnen nemen. Ontwerpers zoals Ray en Charles Eames hadden een prachtig levensproject, een ongelooflijke focus. Ze waren hun hele leven lang op zoek naar nieuwe materialen en productietechnieken om het best mogelijke design bij het grootst mogelijke aantal mensen ingang te doen vinden. Vandaag is die hoopvolle droom gestrand in een soort iconografie. Hun democratische ideaal is vergeten. Wij denken dat er een interessant spanningsveld ontstaat als we Tixit en Eames naast elkaar plaatsen.”

U had het al over het stelen van het design van een typische grootmoedertafel. Kunt u uw ongewone kijk op stelen of kopiëren wat meer toelichten?

JDV: “Ik vind kopiëren fantastisch. Het begon ooit met onze deelname aan een architectuurwedstrijd voor de Muziekacademie van Lokeren. De bestaande academie was een mooie oude villa in een romantisch bos, ooit eigendom van een dame die met textielindustrie fortuin had gemaakt. De sfeer van die plek was fantastisch voor kinderen die een instrument leren

bespelen. Maar het gebouw was uitgeleefd en het dubbele van de beschikbare ruimte was nodig. Vijf dagen voor de deadline besloten we om de villa gewoon te kopiëren en ernaast te zetten, maar dan natuurlijk wel met de precisie die bij architectuur hoort. Aangepast aan onze tijd en met een perfect passend programma. We hebben die wedstrijd niet gewonnen. In een ander voorbeeld hebben we wel gewonnen, het architecturaatelier voor de studenten van Sint-Lucas Hogeschool Gent. Er was iets ongebruikelijks met die ontwerpwedstrijd. In de opdrachtomschrijving was al een ontwerp van een andere architect, Frank Delmulle, geslopen. Wij wilden iets indienen, maar we vonden dat het ontwerp van Delmulle de juiste oertypologie was. We hebben toen besloten om een gespiegelde kopie van zijn ontwerp neer te zetten. Als architect ben je niet altijd verplicht om een volledig andere, onderscheidende ontwerpdaad te stellen. We zijn sterk geboeid door de vraag hoe je kunt omgaan met andermans ontwerp. Voor de Interieurbiënnale in Kortrijk in 2010 hadden we spiegelkamers ontworpen. Het besef dat onze installatie van 100.000 euro na het evenement met bulldozers afgevoerd zou worden, lag ons achteraf op de maag. We hebben alle materialen zelf opgekocht en gestockeerd om ze te gebruiken voor het spiegelgebouw voor Sint-Lucas. Zo spiegelt dat maar door in ons hoofd.”

Dit is een mooi voorbeeld van hergebruik. Bij Valerie Traan presenteert u ook objecten die grote verspilling veronderstellen. Hoe zit dat precies?

JDV: “Duurzaamheid is vandaag bij elk ontwerp van een architect of designer een oprechte bekommernis. Ook in onze praktijk uiteraard. Net in die context kregen we zin om bij

vergankelijkheid en verspilling stil te staan. We hebben een banale, naakte metalen plaat zo hard met diamantpoeder laten polijsten dat ze verchromd leek, haast als een spiegel. Het kost enorm veel geld om dat te laten doen. Wat ons vooral interesseert, is dat dit met grote moeite verkregen resultaat onmiddellijk roest als het onbeschermd wordt blootgesteld aan normale luchtvochtigheid. In de galerie laten we een peperdure tafel met zo’n plaat als blad gewoon oxideren. We laten het materiaal weer zichzelf worden.”

FOTO BOVEN
Exterieur Les Ballets C de la B

FOTO ONDER
Exterieur veeartsenpraktijk Malpertuus

In uw gerealiseerde gebouwen blijven vaak ruwbouwmaterialen zichtbaar. Zelfs in de interieurs. Vanwaar die voorkeur voor het onafgewerkte en brute?

JDV: “Misschien vinden we die ruwbouwmaterialen niet eens bruut. Als je een snelbouwsteen vastpakt die vers uit een nieuw pak komt, dan voelt die niet bruut, maar juist heel aangenaam. Wij vinden het fascinerend hoeveel je kunt bereiken met een ruwbouwaannemer, vaak een man die dikke vingers heeft vol eelt. Met een juiste verstandhouding, met de juiste kennis van materialen, kun je samen nadenken over haast ornamentele toepassingen van ruwbouwmateriaal, maar dan bijvoorbeeld wel gekoppeld aan een perfecte, beschermende vernis. Als je dan aan een muur voelt zoals in onze veeartsenpraktijk in Heusden, heeft die een zachtheid die alles te maken heeft met de verzorgde wijze waarop hij geplaatst is, met het potentieel van heel simpele dingen zoals het gebruik van een andere baksteen of ander voegwerk, waardoor plots de perceptie verandert. Ruwbouw kan dan een connotatie van afwerking krijgen, ook al is het geen afwerkingmateriaal.”

www.jandevylderarchitecten.com

‘Inutilities’ van 8 september tot 15 oktober bij Galerie Valerie Traan, Reynderstraat 12, Antwerpen

Architecten de vylder, vynck, taillieu in deSingel, Antwerpen van 22 september tot 8 januari 2012

